

A SZŐLŐBEN.

(Ezelőt: „Egy év a szőlőben.“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án

Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN

A szőlőrügök termékenyítéséről.

Az előző évi időjárástól függ a szőlőtermés mennyisége.

Ezt általában nemcsak elkell ösmerni és kell tudni, de az okos öntudatos szőlész, az időjárást figyelemmel kíséri és ahhoz alkalmazkodik.

Ha a mult évi időjárást ez évi termés hozammal egybevetve elbiráljuk, a fennebbi állítást teljesen igazolva látjuk.

A mult évben a nyár egész július hó közepéig állandóan esős és hűvös volt, — július hó közepétől október végéig száraz, de hűs idő volt.

Ennek eredménye lett az, hogy a szőlőrügökben a keményítő részek nem tömörültek össze, nem érettek be, és így nem termékenyültek meg.

A tavaszi szőlő fakadás igazolta a fenti állítást, mert a szőlőtők rügjei csekély termést hoztak.

Lehetnek egyes kivételek, ahol az időjárás kedvező volt. De a nagy általánosságban azonban a termés ez évben kicsin — kevés.

Tudvalevőleg, csak meleg és kedvező időjárás mellett érnek be teljesen a szőlővesszők, és a teljes beérés következménye: a rügök teljes beérése, és termékenysége.

Az idei időjárás egész tavasz óta a vessző fejlődése és beérésére kedvező. Július második felében, augusztus és szeptember hóban pedig az időjárás olyan állandó kedvező volt, hogy joggal lehet feltenni, miszerint a szőlővesszők beérettek, és rajtuk a rügök is megtermékenyültek.

Ezekszerint nagy reményünk lehet arra, hogy a jövő tavaszon, a szőlőtők dus terméssel fakadnak.

Dusan fakadnak azért, mivel a rügyekben a keményítő rész eléggé megsűrűsödött. Jól fakadnak azért, mivel a beérett rügyek takaró panczéljai jobban megkeményedtek, és őszig még keményednek: s így a rügyekben az eshető nedves saras időjárás nem tesz kárt, a télhidege ellen is jobban van védve a rügyben levő szőlőgyümölcs — a vastagabb kéreg által.

Ha a szőlő fája teljesen be nem érlik, a nedve sem sűrűsödhetik meg, és nem tömörülhet a rügyben.

Ha a szőlőrügy teljesen nem érett, tavaszon meddön fakad, s így nincs termés.

Ha a szőlőrügy ahogy úgy megtermékenyült ugyan, de a rügy takarója ugynevezett panczélja nem elég erős, úgy az eshetőleges sáros föld károshatásának és a tél hidegének nem állhat ellent. A sár megrökenyíti, a fagy megemészti, s mire kitavasodik: az anya, a termőrügy elvan halva. Kihajt a fiok-szem, de ez termést soha sem hoz.

A szőlőfájának és a rügynek beérése bár a természet munkája, de nagy részben a gazdá maga is hozzá járulhat.

Sokszor a legkedvezőbb időjárás mellett sem érnek be a szőlő vesszők, és nem lesznek termökké, ha a gazda gondatlan, ha kötelességét elhanyagolja.

A szőlőtőnek sok ellensége van, melyek kártékonyan hatnak a lombozatra.

A termékenységre nézve mindazon szőlőbetegségek és kártékonyságok, melyek föllépte a szőlő nedvkerengését akadályozzák nagy befolyással vannak.

Tudvalevőleg a szőlőtő életét két tényező tartja fen. Az egyik a gyökérzet, a másik a lombozat.

A gyökérzet a feloldott tápszereket a tőke részeibe juttatja, a levél a léghen levő és a szőlőtő életére szükséges alkotrészeket felveszi, s a tőkében levő feles részeket a leveleken át elbocsájtja.

Tehát minden oly dolgot, mely a gyökérzetet vagy levélzetet megtámadja: a gazdának távol kell tartani.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a gyökerek meg ne sértsenek, hogy télen át mély fedés folytán el ne fagyjanak, cserebogár álczái által vagy egyéb kártékony rovarok által meg ne támadtassanak.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a leveleket a peronospora, a ragya, a lisztharmat tönkre ne tegye.

Ha az időjárás kedvező, és ha a gazda is hozzájárul a természet bölcs működéséhez: akkor a szőlőrügök dus terméssel fakadnak.

Ezt fogja eredményezni a jövő év, ez évi időjárást tekintve nagy termésre számíthatunk.

A. E.

A jégvert szőlők metszése.

Az idei nagy jégesések a szőlő hajtásait úgy összeverték, hogy sokan a jövő évi termés miatt aggodalmaskodnak.

Általában az a régi megállapodás, hogy a jégvert szőlővesszők a reá következő évben csekély termést hoznak.

Az általános tapasztalat e mellett szól. De mi ne fogadjuk el egyszerűen ezen nézetet, hanem szakszerűen vegyük bírálat alá: mely okok idézik elő azt, hogy a jégvert szőlő rügyei csekély terméssel törnek elő?

A rügy termése nem lehet sem sok sem csekély. Csak az a kérdés: megtermékenyült-e a rügy avagy nem? Ha igen: kihozza a rendes 2 fűrt termését, ha nem: nem hoz semmit.

Az nem lehet, hogy a rügy megtermékenyült és mégis csekély termést hoz. Az sem lehet az általánosságban, hogy egy termő rügy csak egy fűrtöt tehát ebből kifolyólag csekély termést hozzon.

A fűrt a faj természete szerint kicsi vagy nagy, de ez a nagyság fokozódhat a termő rügy dusabb erősebb lételetől.

Ezekből kiindulva tehát az a körülmény, hogy jégeső után csekély a termés, nem a termő rügy rovására irandó, de arra, hogy a rügök nem megtermékenyülnek, meddő hajtásokat hoznak gyümölcs nélkül.

Mi történik tehát a jégverés után? az, hogy a rügök nem megtermékenyülnek meg; meddően fakadnak. Innét van a kevés termés.

Ha azt tudjuk, miknek összejátszása kell a rügök megtermékenyüléséhez, s ha megfigyelve az időjárást, mely mellett a kellékek minden

tekintetben meg vannak, még is hogyan lehet az, hogy a rügyek nem termékenyülnek meg?

Ha elmélkedünk, ha a jégvert szőlőtő hajtásait kitartóan vizsgálat tárgyává tesszük: az okot kétségtelenül megtaláljuk.

A vessző rügyeinek megtermékenyülését a vessző nedvének megsűrűsödése és annak a rügyekben való tömörülése idézi elő.

Mi történik, ha a szőlőtőt a jég megveri? az, hogy a hajtásokon nagy, sok és sűrűen egymás mellett sebek ejtetnek, melyek mindaddig tátognak, míg azok forradás által be nem heggednek, vagy be nem fornak. Sok esetben be sem fornak.

Az ily heggedés forradás lehet kétféle. Olyan, ahol a héjak gyengén sértettek meg, s a seb helyét teljesen beforrják; vagy olyan, melynél a sebek szélei kiforradnak, de a vessző belső fás része szabadon marad. Sőt lehet oly mély is a seb, a hol a hajtásnak nemesak a héja, de a fás része is szét van rombolva, és a seb be van mélyedve.

Most mi történik a jégeső után a sebekkel? A hajtások nedvkerese a sebhelyeknél megakad kiduzzad: és ez idézi elő a heggedést. De egyidejűleg a nedv sűrűsödését és annak a rügyekben leendő tömörülését hátráltatja.

Persze, mert a töben és hajtásokban keringő éltető nedv, a forradás eszközlésére és a seb beheggesztésére használtatik fel, s így a rügy termékenyülése hátráltatva van.

A rügy termékülésének elmaradása oly arányban van, amely arányban kell neki a sebhelyeket beheggeszteni.

Ha kevesebb és kisebb sebek vannak, úgy a beheggedésre felhasznált nedv maga alig lévén észrevehető: a rügyek beérnek.

Minél nagyobb és több a sebhely: *annál kevesebb a rügyek megtermékenyülése.*

Ezen alapon kell és lehet a jövő évi termést megítélni.

Ezek mellett, mindazonáltal az öntudatos gazda, a helyzetet saját javára még is kiaknázhathatja; és okos eljárással ha nem is dus, de közönséges termést érhet el.

A fennebbiek szerint tudjuk azt, hogy a hajtások az éltető nedvek egy részét a sebek beheggesztésére fordítják.

Most nézzük meg a szőlőtő nedvkeringését.

A nedv a tőkéből a hajtásba jut; ott az alsó rügyig, az alsó rügytől följebb az ízületbe, s innen át ismét a rügybe, és így tovább halad.

E szerint feljut a vessző hegyeig; innét a felső és alsó héjba jut. lefelé hasonló rendben mint fölfelé haladt, és a lefelé haladtában, midőn a légből felvett szézeny eljut a rügyekhez: akkor történik a sűrűsödés.

Nagy különbség van, ha a vesszőkön általában végig vannak sebek, és nagy különbség van, ha azok szorványosan vannak. A mennyiben azon helyeken, ahol az ízületek s rügyek seb nélkül vannak: ott a nedv rendszeresen hatol a rügybe; és a sűrűsödés termékenyülés előbb heáll. Ezek szerint az ilyen helyeken a rügyek megtermékenyülnek: jövőre gyümölcsöt hoznak.

Az öntudatos gondos gazda azután a metszést ehhez alkalmazza, és úgy metszi szőlőjét, hogy a termőrügyek megmaradjanak, és termést hozzanak.

Ezek szerint az ilyen jégvert szőlőtőkét így kell metszeni.

Első fő elv, hogy a tőke művelésnél a gyümölcs minél alantabb essék a földhöz, azon ezéلبől, hogy jobban beérjék. Ez áll különösen a borfajoknál.

Azért tehát a megtermékenyült rügyet alulról fölele keressük. Ezt úgy találjuk meg, ha a felette levő izületen nincsen seb. A hol seb van: ott a termékeny rügyet következtetni nem lehet.

Igy azután az ilyen vesszőt, melyen feltevésünk szerint alulról fölfelé számítva vannak termő rügyek: ősszel a tőkén hagyjuk; a többi alul is megvert szőlővesszőket pedig, a tőkéről most ősszel eltávolítjuk.

Tavaszon ezután várunk míg a rügyek duzzadnak, amikor az üres és megtermékenyült rügyek felismerhetők. Ekkor azután a tőke erejéhez a szőlőfajához mérten: *eszközöljük a metszést.*

A másodhajtásokról.

Az idei nagy jégesések a szőlők hajtásait úgy összeverték, hogy többen jónak látták az egész hajtásokat mind levágni, hogy így az új hajtások esetleg gyümölcsöt hozzanak.

Az új hajtások több kevesebb termést hoztak, de a hajtások az alkalmas időjárás mellett jól kifejlődtek, s erős a remény, hogy be is érnek.

Ahol a jégvert hajtások vissza nem metszettek, azok közül egyes fajok hoztak ugyan terméseket, hajtásokat azonban mondhatni általában dusakat hoztak.

Most az a kérdés, hogy lesz-e a másodhajtásokon elétörött szőlőfürtökből valami? hogy a második hozamú hajtások honaljajtások: használhatók lesznek-e ojtáshoz és ültetésre?

Erre a kérdésre kívánunk megválaszolni.

A teljesen visszametszett és a honaljakból elétörött gyümölcs, kedvező időjárás mellett még annyira beérhet, hágy belőle savanyu bort lehet szűrni.

Meg kell azonban jegyezni, hogy ez csak a korai fajokra áll, a mennyiben ezek egyébként is korábban érnek. Ellenben a késői fajokból alig lesz és lehet valami.

A másodhajtásokat meg kell különböztetni, a honaljakból elétörött hajtásoktól.

A vessző használhatóságát a vessző beérése állapítja meg. Ha beérett, teljesen megfásult és érett szint vett fel: akkor a vessző életképes. Ültetésre és ojtásra egyenlően alkalmas.

Azonban ezen kérdést egy más szempontból is el kell bírálni, amennyiben némelyek azzal nincsenek tisztában, hogy a második avagy honaljajtások, termők lesznek-e?

A szőlőrügy éppen azon tulajdonsággal bír, mint a gyümölcs rügy, hogy magában rejtí mindazt, melyek egy szőlőtő kellé-

keit és tulajdonságait képezik. A szőlőrügök ha nem is hoznak termést, de egyébként a tő tulajdonságaival bírnak, és a tőke életének önálló fejlesztésére is képesek. — Mivel pedig a második hajtások rügöi, ha nem termékenyültek is meg, de éppen azon tulajdonsággal bírnak, mint az első hajtású vesszők rügöi; azért ha azok egyébként egészségesek és beérették: úgy az ültetésre, mint az ojtáshoz nemesítésre teljesen nyugodtan használhatók.

Nem áll némelyek azon okoskodása, hogy csak is az első hajtások, vagy pláne azoknak a tőkéhez legközelebb eső részei, alkalmasak úgy az ültetéshez, mint a nemesítéshez.

Ez csak meddő okoskodás, gyakorlati tapasztalat nélkül.

Megdönti ezt azon körülmény, hogy a gyümölcsfáknál is, a hegyeken levő termésnélküli gallyakat használjuk a nemesítéshez. És ha az ojtás srkerült: az ojtvány teremni fog.

Senkinek sem jut eszébe azt fölteni, hogy a fák ojtásánál, a tőtől távoleső gallyakból nem lesz hasonló minőségű fa, mint az volt, *melyről a gally lemetszett.*

A szőlőtőnek, minden egyes ép, egészséges beérett hajtása alkalmas telepítésre és nemesítésre. Csakhogy a hajtás vagy vessző egészséges legyen.

Ezt újból hangsúlyozzuk. Mert a beteges vessző ha élél is egy két évig: mindig csenevész lombozatot hoz, míg végre megsemmisül.

A vessző egészségessége egy tekintetre felösmerhető

Az egészséges vessző. fájához mérten különböző színű. Például a kadarka fakóbarna; az opportó vörösbarna. Míg a fehér fajok vesszőjei a fehér szín felé törekednek, plane a közönséges fehér szőlő faja egész fehér.

Amily színű a szőlőbogyója olyan színhez közeledik a vessző színe, ha teljesen érett.

Az érettség jele az *éles szín.* Az éretlen vessző jellege a *matt szín.*

Ha a vesszőkön az éles szín helylyel-közzel fogyatékos, rajta foltok láthatók, melyek az eredeti szintül eltérnek: akkor a vessző beteg. Mert a foltok alatt az alsó héj taplós, melyet vagy a napégés okozta, vagy a peronospora, avagy a liszt-harmat támadta meg: annak gombái ülepedvén le, azon helyen a vessző nedvét kiszívták.

Ha az ilyen foltoknál a felső héjt levesszük, alatta a vessző héjának husos része el van korhadva, el van barnulva.

Ily vesszők, azután minden okoskodás nélkül tüzre vetendők.

K. S.

A ripária portális.

Ami az érczek között az *arany,* az ma az alanyvesszők között a *ripária-portális.* Ez a legkeresettebb alany vessző.

De a mint hamisítják utánozzák az aranyat: hasonlóképen bánnak el a ripária-portálissal is.

Ha a hirdetésekkel olvassuk, nem látunk mást, mint ripária-portális alanyt. Az eladók elég lelketlenül eladni a közönséges ripáriát: *portális nevében*. Holott az egész országban kevés ripária-portális telep van, amelyről már vesszőt lehet értékesíteni. A melyek vannak, legnagyobb részben még fiatal telepek.

Ova intjük a közönséget, hogy a hirdetéseknek fel ne üljön, hogy valódi *arany helyet talni aranyt* ne vásároljon. Csak is teljesen megbízható kezektől vásárolja a ripária-portális szőlővesszőt. Ha valamivel többet fizet, de valódi fajtisztát vásároljon.

Akik nem láttak a ripária-portális fejlődését, úgy el-elgondolkodva kérdik: *hát mi lehet oly nagy dolog abban a ripária-portálisban?*

Hát az édes uram, hogy minden más egyéb ripária vele szemben eltörpül! . .

A ripária-portális rendkívül gyors és nagy fejlődésű. Csak egypár példát mondok el.

Folyó évi június hó első napjain ültettem el a gyöngyös-halászi szőlőben fordított földben 8000 II-od oszt. sima r.-portálist s most midőn e sorokat írom: a fejlődés az 5 láb hosszú karókat meghaladta úgy, hogy közülök többet felül a szomszéd tőhajtásával össze lehetett kötni.

A tő hajtásai lombosak dusak, úgy néznek ki, mint a másféle ripariák 3 éves korukban.

A hajtások legnagyobb része oly vastag, hogy azt levágva egész bátran ellehet állandó helyére ültetni. Vannak tőkék, melyeken ilyen vesszőt 6--8, sőt 10 szálat is lehet levágni.

Az ilyen ripária-portális már a második évben egész bátran zöldre beajtható. Egy tőn lehet 10 drb. ojtványt készíteni.

Önmagától értetődik, amilyen tulajdonsága van az alanynak növekedésre nézve, hasonló lesz a fejlődés a réá nemesített európai vesszőn is.

A ripária-portálison nemesített európai tőkék rengeteg fejlődésűek lesznek, rajtuk a *terméshozás* felettébb nagyobb lesz.

A ripária-portális több meszet elbir, mint a közönséges ripária, és ez fejlődésében rejlik.

A ripária-portális a nemesítésnél gyorsabban jobban összeforr, a rajta eszközölt zöldajtás biztosabban beérik s. a. t.

Ez év június hó 28-án a jég az egyik fajtisztá ripária-portális telepet elverte.

Nem sokat gondolkoztam sorsa felett; július hó 4-én egészen levagattam a hajtásokat.

A nagy visszaesés, melyet a töre, az összes hajtások levágása okozott előidézte, hogy a tőkék 14 napig alig mozdultak. Ekkor kezdtek az új rügyek előtörni. Július hó végén már elérték a karó magasságát.

Manapság a hajtások 3-4 öles hosszúak. Egy tőn van 5—7 hajtás, mely már érik, s mire a metszés ideje elérkezik: a jégvert ripária-portális tábla, mely ujonnan metszetett: teljesen beérett kitűnő alany vesszőt ad.

Az elmondott körülmények eléggé igazolják a ripária-portális előnyét a többi ripáriák felett.

A ripária portális vesszők üsmertető jele első sorban az, hogy az izületek hosszúak, a bütykök kisebbek, mint az egyéb ripáriáknál; mondhatni a két oldalán kevés a domborodás.

Szinük kávé-barnás, de nem sötét. A ripária-portálisok rendkívül futó sajátságuknál fogva, nem igen vastagok.

Kívánatos, hogy ezután mindenki csak is ezzel foglalkozzék; s legelső kötelessége legyen maga részére legalább egy kis fajtisza telepet létesíteni, melyből azután a telepítéseket cszközölheti.

Egy ezer szál vesszőből jó kezelés mellett jó talajban, az első évben lehet 4—6 ezer ültetésre és oskolázásra alkalmas vesszője. A második évben minden tőn lesz legalább 10—16 szál, a harmadik évben 25—40 szál, s így a három év alatt mintegy 35—45 ezer vesszője.

Ez azután olyan mennyiség, hogy ezzel lehet valamit kezdeni.

Apróságok.

Tőke távolság. A tőke távolságra még most sincsen sokaknál határozott megálapodás. Hallomás beszéd után ültetnek tekintet nélkül a talaj fekvésére, a szőlőfajok minőségére; tekintet nélkül arra, hogy az vajjon telep avagy ojtványyszőlő lesz-e?

Némelyek 1 méter tőke és sor, mások 1. 20 cm. tőke 1 m. sor, ismét mások 1. 20 c. m. tőke és sor. sőt némelyek még ezt is keveslik: s szőlőtelepöket 1. 30 c. m. tőke és sor távolságra ültetik.

A tőke távolság megállapításánál két elvnek kell lennie; az egyik az, hogy a terület teljesen kihasználtsék; második, hogy a tőkék egymástól oly távolságra legyenek, hogy a gyümölcs kellőképen beérhessen.

— A tulhajtottság úgy az egyik mint a másik részről káros.

Ha a tőkék ritkán vannak, sincsen oly metszési eljárás, melylyel a térben elvesztett mennyiség: a tőkén pótolható lenne.

Viszont ha sűrűn van a tőke, fejlődése van megakadályozva; amennyiben a gyökerek, nem igen hatolhatnak tovább. Egyik tőke és lombozata: a nap éltető melegét fentartja, a másik tőkét beárnyékolja.

Tehát a helyes közép út a legbölcsebb.

A ripária-alanynyal ültetett telepen, a tőkéknek távolabb kell állani mint például a rupezstris alany ojtványoknál; mert a ripária-portális növekedése sokban felülmúlja a rupezstriszét. S bár a szolónis fejlődése dusabb mint a rupezstriszé, mégis ennek is kevesebb hely kell, mint a ripária portálisnak.

Ez szól az alanyt illetőleg

Egy és ugyanazon szőlőtő, nagyobb vegetációt fejt ki a lankás humus dus helyen, mint a délnek fekvő köves kavicsos hegyoldalon, avagy a tetőn. Azért tehát egy és ugyanazon alanyú vesszőnek ülteté-

sénél alantabb nagyobb tér adandó, mint a hegy oldalán vagy a hegy tetőn. Különösen ha ezen helyen a föld tápereje gyöngéb.

De figyelemmel kell lenni a nemes fajokra. Példaul a rajnai rizling, kövidinka, kisebb lombozatu, mint a mézcs fehér, kadárka, oportó, burgondi. Azért amazok közelebb jöhetnek egymáshoz, még az utóbbiak és hozzájuk hasonló fajok: széjelebb ültetendők.

Ezeket kell tanulmányozni, ezekhez mérten kell megállapítani a tőke és sor távolságát.

Rendes ripária portális *anyatelepen* ha az dus talajon van, legkevesebb 1. 80 c. m., a rupezstrisnel 1. 10-1. 20 c. m. tőke és sor-távolság kell.

Az oltványoknál, ha dus talajban van legkevesebb 1. 20 c. m.; hegyoldalban 1. 10; hegytetőn pláne 1 méter tőke és sortávolságra is ültethető.

* * *

Mikor szénkénegezzünk. Ezen kérdéssel sokan nincsenek tisztában. Hogy tisztában lehessünk ösmerni kell a szénkéneg hatását és ehhez kel alkalmazni és megállapítani: *a szénkénegezés idejét.*

A szénkéneg, mely a filloxerát kiöli, nem éppen kedvező a szőlőtők különösen vékony hajsza! gyökereire még akkor sem, ha kellő rendes adagot adunk. Ha a rendesnél pláne többet adunk: *akkor meg a tőkét is képes kiölni.*

Akkor, mikor a tőke hajsza! és egyéb gyökerei a tőke fejlődése érdekében nagy munkában van, különösen a szőlő virágzásakor: *nem tanácsos szénkénegezni*, mivel az egy pár napig elbénult gyökérzet nem táplálja normálisan a tőt, és így a virág elhul. Más egyébkor nagyobb kár nélkül lehet szénkénegezni. Még is legalkalmasabb e célra a tavasz és ősz. Akkor mikor a tőke még erősen nem vegetál, és mikor már erősen nem vegetál.

Tehát tavasszal a fakadás előtt, ősszel a levelek lehullása után.

De akkor is csak száraz időben, mikor a szénkéneg a föld porusai között széthatol. Bár a szárazság, alkalmas, de ez alatt nem oly szárazságot értünk, a mikor a föld meg van repedezve; mivel a repedéseken át a szénkéneg elillan.

A ki szénkénegezni akar, azt is kell tudnia, hogy a filloxera nyáron át a gyökerek felsőrészein tartózkodik míg télen az alsó gyökerekre húzódik. Tehát a szénkénegező készüléket ehhez alkalmazkodva kell a földbe beletolni.

Szénkénegezni az ültetés utáni évben kell a szőlőt. És évenként egyszer elég szénkénegezni.

Vajha a szénkénegezést, mely mellett a szőlészettel szintén meglehet élni: *többen vennék igénybe.*

* * *

A műtrágyázásról. A mult év őszén és ez év tavaszán három csatorna szőlőt műtrágyával javítottam.

A mult őszön a műtrágyát úgy alkalmaztam, hogy minden tőke

körül egy tanyér nagyságu gödröt ástam, és egy kis boros pohár mennyiségű műtrágyát beleöntöttem és befedtem.

A második csatornában a műtrágyát fedés előtt elhintettem és és csak ezután fedtem be.

A harmadik csatornát tavaszon a nyitás előtt ugyanannyi mennyiségű műtrágyával behintettem és kinyitattam.

Az eredmény a következő.

Az ősszel a tőkék nyakához hintett műtrágyás tőkék sokkal nagyobb növekedést mutattak, mint az elszórt és tavaszon elhinlett műtrágyás csatornák.

Mindamellett mind a három csatornán látható volt a műtrágya hatása. Tehát nem áll az, mint némelyek állítják, hogy a műtrágya nem sokat vagy épen semmit sem használ.

A műtrágya hatása nagyon erősen nyilvánult abban, hogy a fűvet szerfelett növelte.

Egyenlő időben lettek a mellette levő csatornák kapálva; a többiben alig látszott egy kis fű kelés: *ugyanakkor már a műtrágyával hintett csatorna oly füves lett, hogy a földet eltakarta.*

Ezen megfigyelendő körülmény azt igazolja, hogy a műtrágya a növényzetet szerfelett neveli.

Hogy azonban a szőlőben hasonló nagy fejlődést nem mutatott, annak tulajdonítandó, hogy a szőlőtő gyökerei mélyen fekszenek és több idő kell ahhoz, hogy a ható és hajtó erő oda le jusson.

A jövő évi eredményt ismét közölni fogom.

Ojtvány oskolában tettem kísérletet a műtrágyával: *itt a siker rendkívül kedvező.*

Midőn az ojtványokat meggyökereztettem, egyidejűleg műtrágyával behintettem és belekapáltattam. A fejlődés bámulatos nagy volt; hasonlóképen *a forradás szerfelett megerősödött.*

Ezt tapasztalva felette ajánlatos, hogy az ojtvány iskola gyökerezés után *műtrágyával elláttassék.*

Ugyancsak ősszel a közvetlen szomszéd csatornákat istálló trágyával láttam el, s nem mondhatom, hogy a *különbözet valami rendkívüli volna.*

Van- van benne különbség, de annyi, melynek megfigyelése után bátran lehet ajánlani, hogy ahol istálló trágyával rem rendelkeznek: *ott a műtrágyát szintén érdemes alkalmazni.*

Az othelló.

Minden év őszén előállok és elmondok egyetmást az othellóról.

Teszem ezt azért, miszerint igazoljam, hogy nekem akkor, mikor az othelló szőlő védelmére keltem: *igazam volt.* S igazoljam, hogy azoknak, akik a halálharangot felette meghúzták, hibát követtek el, s az országnak százezrekre menő károkat tettek.

Ha az othelló szőlőt kezdetben felkarolták volna: *ma napság sok üres zseb megvolna telve.*

15 éve annak, hogy az othelló ültetvényein élnek; dusan élnek. Rajtok a betegség legkisebb nyomát még a legnagyobb ellenség sém volna képes felfedezni.

13 év óta veszem hasznát s vele magamnak oly piacot létesíttem, hogyha tízezer annyi volna is, elég jó árban volnék képes értékesíteni.

Tehát az othelló, mint direkttermő minden teketoria nélkül jó munkában él diszlik és hasznothozó; amiért is ujabban és jobban ajánlom azoknak: *akik a költséges ojtvány telepítéssel nem akarnak foglalkozni.*

Az othelló rendkívül sokat terem; gyümölcse kellemes, bora tüzes és jó.

Ez az áldott szőlő lesz a szegény emberek szőlője, mivel a telepítése felette kevésbé kerül, és nagy termésével szép jövedelmet ad.

De a tehetősebb gazdák is mindinkább fogják ültetni most már, miután 15 év alatt meggyőződtek arról, hogy a filloxerának ellen áll.

Fogják ültetni, mert mint csemege szőlő értékesíthető, és bora különösen a vörösbor készítésnél igazi kincs.

A szüret.

Az idén a szőlők legtöbb helyen gyengén hozták meg termésüket; sok helyen pedig a jég elverte; amiért is az idén nem lesz valami nagy termés.

A szőlő szüretelés alkalmával, jó figyelemmel lenni az újabb miniszteri rendeletre, mely a borpancsolást eltiltja, de megengedi a javítást és törköly bor készítést.

A borpancsolás alatt értendő az is, ha a borhoz illetőleg musthoz *vizet adnak*. Musthoz vizet adni nem szabad; de szabad a törkölyre önteni, s így törkölybort készíteni.

Javitani szabad a mustot *czukorral vagy finomított szeszszel* azért, hogy vele a bor szesz tartalmát, és így erejét emeljük.

Némelyek szoktak a török szőlő borából fehér bort készíteni úgy, hogy a rögtön leszűrt must közé bizonyos mennyiségű *égetett csontport* spodiumot tesznek, mely azután a bor színét megfchéríti, s kellemes sárgás színt ad a bornak.

Az a kérdés: meg van-e ez engedve?

A miniszteri rendeletben erre nincs szabály, de el van mondva: *mi van megengedve*; s mivel ez közöttük nem foglaltatik: *legvalószínűbben nincs megengedve*. Habár én szerintem megengedhető, mivel ezzel semmiféle borhamisítás nem történik. Derítő számba vehető ez, mert ha szabad vizahólyaggal a bort megderíteni, miért ne lehessen spodiummal a bort megfchéríteni.

Aki a török szőlőből fehér bort akar szűrni, mivel az talán keresettebb, úgy járjon el, hogy szedés után a török szőlőt azonnal tapostassa meg, és a mustját öntse fehér szőlő törkölyére. Melyen legalább két nap álljon, mely idő alatt a fehér törkölyből sok fehér jelleget vesz fel.

A bort lehet finomított szeszszel vagy czukorral javítani.

Egy mustnak, hogy abból jó asztali bor legyen, legkevesebb 16 foknak, hogy jeles bor legyen 18—20 foknak, hogy kiváló legyen 23—24 foknak kell lenni a klosteneuburgi cukormérőn.

A 23—24 fok már asszú, tehát egy közönséges 14—16 fokos mustot 23—24 fokra emelni nem vezet célhoz, mivel meglehetősen ugyan a bor erőssége, de nem lesz meg az asszú édessége.

Ha egy must 12 fok, s abból akarunk 16 fokú mustot: akkor adunk minden hektoliter musthoz 8 kilo cukrot. Mivel 2 kilo cukor édesség *egy fok szesznek felel* meg, Ha 20 fokra akarjuk emelni a 14 fokú mustot, adunk minden hektoliter musthoz 12 kilo cukrot, és így tovább.

Ha pedig szeszszel akarunk javítani, akkor egy hektoliterhez annyi liter szeszt kell adnunk, ahány fokkal akarjuk a mustot javítani.

A cukrot előbb vízben fel kell olvasztani, s a forrásában már alászálló mustba kell önteni; hasonlóképen a szeszt is, hogy így a lassu forradásban még a musttal egyesüljön.

A törköly bort úgy készítjük, hogy a törkölyt kisajtoljuk, azután apróra szétmorzsolva, a kádra tesszük, és a kiszámított mennyiségű vizet beleöntjük.

Nem káros, ha a víz egyrészt felmelegítjük, avagy törkölyre öntött vízbe felmelegített patak köveket rakunk, hogy így felmelegedvén: *a forradás előbb beálljon.*

A kinek ajtós hordójai vannak, legokosabban cselekszik, ha a hordót fél fenekre állítja, az ajtaját kiveszi, és a szétmorzsoltt törkölyt be rakva; *az ajtót ráteszi*, és a szállón a vizet reá önti. Az így elhelyezett törköly azután akár 2—3 hétig rajta maradhat, amikor a másolás vagy törkölybor lehuzandó, s más hordóba helyezendő. A kiszédett törköly pedig még kifőzhető.

Az így készített törköly bort azonban csak úgy szabad elhelyezve tartani, ha a hordó fenekére olajos festékekkel reá van írva: „*törkölybor.*” Különbö a vizsgálat alkalmával kifogás alá esik, és büntetést von maga után.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Szives értesítést kérek, vajon a tavasszal ültetett szőlőmben beállott hiányt őszzel sima szőlő vesszővel lehet-e sikeresen pótolni?

Szaar.

G. Gy.

Felelet. őszzel egyáltalában nem tanácsos sima vesszőt ültetni annál kevésbé foltozni vele.

A foltozást őszzel csak is gyökeres vesszővel lehet eszközölni. November elején, meg sem kell várni, hogy a levelek lehulljanak, gödröket kell ásni, abba ültetni és ültetéskor megöntözni.

Ha jól gondosan vitetik keresztül az ültetés, a levelek le sem hullnak, hanem a napos őszi időben beállanak és megkezdik csendes vegetációjukat, melyet arról lehet felismerni, hogy a lekonyult zöld levelek felélednek.

Ily esetben már él a tőke, és megvan eredve.

Kérdés. Czélszerű-e most ősszel, a tavasszal ültetett sima zöld-
ojtványokat trágyázni? ha igen, hogy történjék a trágyázás? minden
egyest tőket kell-e külön trágyával behinteni, avagy árkokba kell-e elrakni?

Tisza-Ujlak.

E. J.

Felelet. Ha fordított és elég barna vagy vörösbarna talajba lett
ültetve a vessző tavasszal, felesleges az első évben trágyázni; kárt
ugyan a trágyázás nem tesz, de nem okvetlenül szükséges.

A második év őszen már helyén van a trágyázás.

Ha a trágya érett, a leghelyesebb ha a tőke sorába végig elterítik:
és ősszel befödik. A szalmás trágyával így eljárni nem czélszerű, mivel
a föld alatt egerfészkeket csinálnak s a rovaroknak buv helyet. Ha
szalmás a trágya: legezczélszerűbb a fedés után az árkokba elteríteni.

Félérett trágyából egy magyar holdra 36 kocsival kell.

Kérdés. Mikor szénkénegezczek, hogy a filloxerának még a petéjét
is kiöljem?

Gyuró.

M. K.

Felelet. A szénkénegezésről mai lapunkban egy czikk jelent meg.
Legyen ez válasz. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy a tilloxera tenyész
ideje april hó végétől, augusztus végéig tart. Ha tehát akár tavaszon
akár ősszel szénkénegez: az összes létező rovar megtámadja. Még
is azért czélszerű ősszel szénkénegezni, hogy ez esetben a télen át
a gyökerekben már többé nem tesz kárt.

Kérdés. Szőlő talajom a tavaszon későn fordítottam meg, s így
nem ültethettem be. Most ősszel akarom beültetni, de őszintén meg-
vallva elvagyok szomorodva, midőn a fordított földemre kimegyek és
pedig azért, mivel a talaj egyes helyeken egészen fehér meszes, a másik
részen sárgás agyagos. Igaz, hogy a többi vörösbarna.

Ezek a tarka-barka foltok nagyon bántanak. Adjon tanácsot
t. Szerk. úr, hova mit ültessek? s lehetne-e valamit csinálni, hogy a
fehér és sárgás foltok megbarnuljanak?

Pécs.

K. F.

Felelet. Sohasem aggodalmaskodjék, okkal-móddal lehet a bajon
segíteni.

Minden teketóriát, sok böleselkedést dobjon a pokolba, s ha erősen me-
szes a talaj, ott semmiféle alanyba nemesített ojtvánnyal ne kísérletezzen;
hanem egész egyszerűen ültesse be olyan európai fajjal, a minővel
a többi alany nemesítettik, avagy aminő fajú ojtvány rakatik bele.

Ahol pedig sárgás egészen, ott is van mész, oda szoloniszt ültes-
sen, mivel az agyag víztartó, a szolonisz pedig ebben él, és elég neszet
is elbir.

Akkor azután ha így be lesz ültetve, a föld színét fesse meg
vörösbarnára, hogy a többivel egyforma legyen.

Azt, biztosan a következőképen eszközölheti :

Rendeljen vasgáliczot az állam útján m. mázsája 1 30—1 50 krba jön szállítással együtt. Egyébként m. mázsája 4—6 frt.

A vasgáliczot törje apróra és hintse el ősszel a fehér és sárga talajra.

A vasgálicz ha felolvad, rozsdabarna lesz.

Ha kapálás után, amikor a talaj összeforgattatik, még mindig nem lesz a fehér vagy sárga föld elég barna, ekkor újra hintsen el vasgáliczot addig, míg a megfestett színnel meg nem elégszik.

Igy leírni komplikáltnak látszik, a kivitelben pedig egész egyszerű; és ami fő olesó. 30—40 frttal egy hold fehér területet lehet megbarnítani.

De ennek nemcsak ez az előnye van, hogy a talaj nem lesz tarkabarka, de az is, hogy a vasgálicz a tökét erősen táplálja, tehát jó és hasznos trágya szer, de az is, hogy míg a fehér talajon — mivel a fehér szín rossz melegvezető, — sohasem érik be úgy a szőlő, mint a barna talajon.

Egyet azonban ne feledjen el, hogy a kiültetett európai szőlőtőt szénkénegezni és trágázni kell.

Ha ennek eleget tesz, öröme telhetik szőlőjében és termésében.

Vegyesek.

Pályázat. A tarczali m. kir. vinczellér iskola igazgatósága az ezen iskolánál rendszeresített egy éves vinczellér képző tanfolyamba való felvételre pályázatot hirdet. A tanfolyam folyó évi december hó 1-én kezdődik s a felvételre azon egyének pályázhatnak, kik :

a) a munkára alkalmas elég erős testalkattal bírnak s katonai kötelezettségüknek eleget tettek, vagy az alól fel vannak mentve ;

b) magyarul írni, olvasni tudnak ;

c) szőlő munkával már foglalkoztak ;

d) feddhetlen előéletüket községi erkölcsi bizonyítvánnyal igazolják.

Oly egyének, kik a katonaságnál mint altisztek szolgáltak, a felvételnél előnyben részesülnek. Az ellátásért 144 frt fizetendő két részletben, és pedig 72 frt folyó évi december hó 1-én ; és 72 frt 1899. évi június hó 1-én. Vagyontalan folyamodók fél vagy egész ösztöndíjat kaphatnak s ehez képest ellátásukért az egész évre vagy csak 72 frtot tartoznak előleges fél évi (36 frtos) részletekben fizetni, vagy egészen

az állam költségén végezhetik az évfolyamot; ruházatról és ágyneműről azonban minden tanuló kivétel nélkül maga tartozik gondoskodni.

A felvétel iránti folyamodványok 50 kros bélyeggel ellátva a Nagyméltóságú m. kir. Földmivvelésügyi Minisztériumhoz czimezve, legkésőbb folyó évi november hó 20-ig a tarczali m. kir. vinczellér iskola igazgatóságához nyújtandók be.

A folyamodványhoz melléklendő :

1. a folyamodó életkorát tanusító bizonyítvány (vagy keresztlevél, vagy katonakönyv, vagy az életkort igazoló községi bizonyítvány);
2. erkölcsi bizonyítvány ;
3. vagyoni bizonyítvány ;
4. katonakönyv, vagy eselédköny, ha folyamadó ezek egyikével bir;
5. iskolai vagy más bizonyítványok, a melyekkel a folyamodó rendelkezik s a melyekkel tanusithatja, hogy minő iskolát végzett, vagy pedig mivel foglalkozott ;

6. ha a folyamodó még atyai hatalom vagy gyámság alatt áll, az atya vagy gyám beleegyezése s ha a pályázó saját költségén való felvételért vagy fél ösztöndíjért folyamodik, egyszersmind nyilatkozata arra nézve, hogy az évi 144, illetőleg 72 frtot a megállapított feltételek mellett a vinczellér iskola igazgatóságának pontosan befogja fizetni.

A jelen tanévben végző növendékek közül néhányan folyó év december 1-től még állást keresnek.

Tarczal, 1898. augusztus hó 31-én.

Kosinszky,

m. kir. vincz. isk. igazgató.

A budapesti őszi gyümölcs- és általános kertészeti kiállítás elhalasztása.

Szomorúság tölti el a magyar nemzetet — hódolatteljesen szeretett Királynénk gyászos elhunytja miatt ; a mindnyájunkat betöltő mély gyász nem engedi, hogy kiállítások tartassanak. Ebből kiindálva halasztottuk el a jövő évre október 9--16-ikára tervezett kiállítást ; de el is kellett halasztani e kiállítást, mert a nép könnyeivel áztatott és a szent ravatalra helyezett koszorukba kötöttük azon virágokat, a melyek az őszi kiállítást ékesithették volna.

Szőlővessző eladás.

Fajtiszta **ripária-portális** sima és gyökeres vesszőket bocsájtok áruba, **140 ezret**, melyeknek valóságáért kezeskedem.

Evek óta nagy gonddal válogatva sikerült egy ilyen telepet létesíteni. Aki tehát valódi ripária-portálist akar vásárolni, azt nálam beszerezheti a következő áron.

Első osztályu sima vessző ezre	22	frt
másodosztályu sima " "	12	frt
Gyökeres " " "	40	frt

Ezenkívül eladok **20000 db. angolnyelven-párosítással** készített gyökeres fás ojtványt, melynek egy része a következő csemege fajokból áll:

Piros király chasseles, Fehér chasseles, Rozsdás muskolat, Kanadai muskolat, Tokai angevina, Chass. Teneriffé, Malaga Rozea, Perl Imperiál. Spanyol vörös, Angveriai vörös, sat.

Ezek ezre vegyesen névvel	160	frt
száza " "	18	frt
Bor szőlő ezre	140	frt

Tizezer db. zöldajtványt

Sima kadarka ezre	70	frt
gyökeres " "	120	frt

Othellót 60 ezret

Sima első osztály ezre	15	frt
" másod osztályu " "	10	frt
gyökeres " "	25	frt

Európai tíz féle bor és 30 féle csemege szőlővesszőt

Ezek ára a megrendelt mennyiségtől függve egyességileg állapítatik meg.

Rozsdás (vanília) muskolatot

Ezen rendkívül szép jó és bőven termő szőlő fajból eladásra van készletben.

2000 sima vessző ezre	12	frt
1500 gyökeres vessző ezre	18	frt

A megrendelésnél az összeg 25⁰/₀-tőlja előlegként beküldendő. Minden ezer drbért 50 kr. csomagolási díj számíttatik.

A megrendelésnél a cím és lakhely valamint a vasuti állomás tisztán olvashatóan kirandó.

A szállítás ősszel történik, tavaszi szállításnál 5⁰/₀-től kezelesi díj számíttatik.

Gyöngyös 1898. szeptember 30-án.

Tisztelettel

Csomor Kálmán, nagy-bortermelő.